

УДК 159.922.6

ЄВДОКИМОВА Н. О., ПАРТЕНАДЗЕ О. В., БІДА А. М.

Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

МОДЕЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНО ВАЖЛИВИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО ПСИХОЛОГА У СФЕРІ ТРЕНІНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У статті наведено аналіз проблеми розвитку професійно важливих якостей майбутнього психолога до впровадження тренінгової діяльності. Представлена авторська модель розвитку професійно важливих якостей майбутніх психологів у сфері тренінгових технологій у процесі спеціально організованої професійної підготовки у рамках практико-орієнтованої освіти.

Авторська модель розвитку професійно важливих якостей майбутніх психологів у сфері тренінгових технологій включає такі елементи освітнього простору, як навчальний процес і соціально-психологічний супровід. Представлена модель дозволяє вирішити завдання розвитку професійно важливих якостей особистості майбутнього психолога і формування його готовності до усій професійної діяльності.

Ключові слова: професійно важливі якості, психолог-тренер, навчальний тренінг, соціально-психологічний тренінг, професійне становлення, соціально-психологічний супровід, професіогенез, волонтерство, супервізія.

Постановка проблеми. Проблема розвитку професійно важливих якостей у майбутніх психологів визначається зростанням у нашому суспільстві потреби в ефективній психологічній допомозі різним верствам населення. Сьогодні одним з пріоритетних завдань вищої освіти постає вирішення проблеми об'єднання високого рівня науково-теоретичної підготовки і формування у випускника особистісної і професійної готовності до діяльності у певних умовах. Випускник вишу у подальшій професійній діяльності стикається не з необхідністю виконання окремих практичних завдань, а з цілісною практикою, у рамках якої необхідно вибудовувати не окремі професійні дії, а системну цілеспрямовану діяльність, у котрій виявляється компетентність випускника.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У процесі фахової підготовки майбутній психолог має бути підготовлений до різних видів практик, таких як: психодіагностика, психологічне консультування, психотерапія, тренінг та ін. Дослідження низки українських науковців (Н. О. Євдокимова, І. М. Мельничук, Л. І. Мороз, Т. В. Сінельнікова, Ю. М. Швалб та ін.) показали, що на сьогоднішній день у випускників вишів підготовленість до використання психологічних практик є недостатньою, що характеризується відсутністю необхідних особистісних та професійно важливих якостей, низьким рівнем конкурентоздатності на ринку праці. Однією з основних причин науковці виділяють фрагментарність підготовки до психологічних практик, переважання при викладанні дисциплін теоретичної

компоненти, відсутність практико-орієнтованих технологій навчання.

На думку українських науковців (Н. О. Євдокимова, Т. В. Сінельнікова, Т. В. Ткач, Г. О. Хомич, Ю. М. Швалб та ін.) вирішення цієї проблеми можливе через побудову системи практико-орієнтованої освіти. Такий підхід зумовлює проектування змісту навчання студентів, зорієнтованого на засвоєння ними різноманітних практик, що дозволить випускникам у подальшій професійній діяльності успішно їх реалізувати. За словами авторів, практико-орієнтована освіта має стати новою парадигмою формування фахівців із сформованими професійно важливими якостями, необхідними для успіху у майбутній професійній діяльності [2; 9].

У сучасних умовах розвитку практичної психології спостерігається постійне зростання попиту на проведення психологічних тренінгів. Ці технології мають надзвичайно широкий спектр застосування у різних сферах діяльності (психології, педагогіці, медицині, політиці, бізнесі тощо) з метою профілактики, корекції, навчання, розвитку особистості. У професійній діяльності психолога необхідність використання тренінгових технологій виникає доволі часто, що зумовлює потребу у практико-орієнтованій підготовці майбутніх психологів у сфері тренінгових технологій та розвитку необхідних професійно-важливих якостей.

Мета статті полягає у висвітленні авторської концепції розвитку професійно важливих якостей студентів-психологів, що займаються тренінговою діяльністю, у рамках практико-орієнтованої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Для успішного виконання професійної діяльності, як стверджує Е. Ф. Зеєр, психолог повинен володіти низкою професійно важливих якостей [4].

Професійно важливі якості дослідники розглядають як пристосовані до певної професійної діяльності компоненти цілісної особистості, що формуються на основі природно заданих біопсихічних властивостей, під дією зовнішніх впливів і власної активності суб'єкта. В. Д. Шадріков надає два тлумачення професійних якостей. Під професійними якостями він розуміє «індивідуальні якості суб'єкта діяльності, що впливають на ефективність діяльності і на успішність освоєння цієї діяльності» [10, с. 124]. Автор наголошує, що система професійних якостей – це ті внутрішні умови, через які переломлюються зовнішні дії і вимоги до діяльності [10].

За словами О. М. Борисова, визначення й оцінка професійних якостей мають велике психодіагностичне значення, та чинять істотний вплив на результати діяльності [1].

А. К. Маркова вважає, що професійні якості, з одного боку, є передумовою професійної діяльності, а з іншого – вони самі вдосконалюються, шліфуються у ході діяльності, будучи її новоутворенням. Автор стверджує, що професійні якості – це успішність в оволодінні і здійсненні фахівцем певних видів професійної діяльності; соціально обумовлені і соціально значущі якості, яких вимагає сучасність від фахівця тієї чи іншої професії; динамічне явище; вони формуються поступово, знаходяться у постійному розвитку, неоднакові і різнорівневі на різних етапах досягнення фахівцем професійної досконалості [6].

Згідно тлумачення у словнику Б. О. Душкова, професійні якості – окремі динамічні властивості особистості, її психічні і психомоторні властивості, а також фізичні якості, які відповідають вимогам певної професії і сприяють успішному оволодінню нею. Професійні якості є одним із найважливіших чинників професійної придатності, вони не тільки характеризують певні здібності, але й органічно входять до їх структури, розвиваючись у процесі навчання і практичної діяльності [1]. За даними Е. Ф. Зеєра, розвиток професійно важливих якостей відбувається у контексті формування особистості у цілому у процесі її професійного становлення [4].

Важливим підсумком сучасних досліджень стала думка про те, що будь-яка професійна діяльність реалізується на базі системи професійно важливих якостей.

Слід відзначити, що на сучасному етапі дослідженням проблем професійного розвитку і розвитку професійно важливих якостей у психологів приділяється достатньо велика увага з боку таких учених, як: О. Ф. Бондаренко, Б. С. Братусь, Ж. П. Вірна, В. В. Власенко, Т. В. Говорун, П. П. Горностай, Л. В. Долинська, І. В. Кочюнас, С. Д. Максименко, В. Г. Панок, Н. В. Пророк, В. А. Семиченко, Л. І. Уманець, Н. В. Чепелєва. Дослідники наголошують, що у процесі професійної підготовки майбутній психолог повинен сформуватись як активний суб'єкт діяльності, як зріла особистість з професійно-важливими якостями.

Проблемам дослідження професійно-важливих якостей психолога, що займається тренінговою діяльністю, присвячено роботи: А. Н. Воробйов, А. Г. Лідерс, І. Н. Луцишина, І. І. Нечитайло, В. І. Олешкевич, Л. А. Петровська, А. М. Прихожан, В. Г. Пузіков, В. М. Ямницький, А. Р. Наре, А. Maslow, S. Slavson.

У табл. 1 наведено погляди науковців щодо професійно важливих якостей психолога, що займається тренерською діяльністю.

Таблиця 1
Професійно важливі якості психолога, що займається тренінговою діяльністю

ППП науковців	Список професійно важливих якостей
Т. В. Синельникова	харизма тичність; комунікативність; здатність до рефлексії; емпатійність; емоційна стійкість; самоконтроль; саморегуляція; ініціативність
А. Р. Наре	низький рівень самотності; відсутність симптомів «емоційно го вигоряння»; здатність до емпатії; упевненість
К. Рудестам	енергійність; інформованість; дотепність; харизматичність; упевненість; ентузіазм; усвідомлення власних конфліктних областей потреб, мотивів і цінностей
Г. С. Абрамова	організаторські здібності; комунікація; адекватна самооцінка; емпатія; самоконтроль
S. Slavson	урівноваженість; розсудливість; зрілість; сила «Я»; високий поріг виникнення тривоги; сприйнятливості; інтуїція; емпатія; багата уява; бажання допомагати людям; терпимість
А. Н. Воробйов	низький рівень самотності; відсутність симптомів «емоційного вигоряння»; здатність до емпатії
Г. Л. Ісуріна	енергійність; інформованість; владність; дотепність і харизматичність
С. І. Макшанов	турботливість; відвертість; самопізнання; почуття гумору; винахідливість

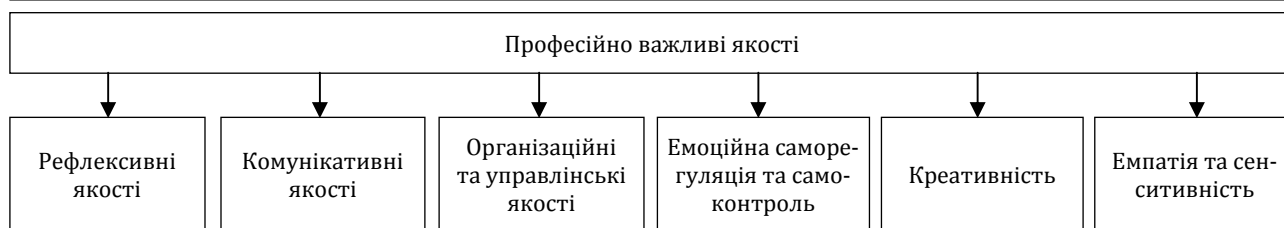

Рис. 1. Модель ПВЯ психолога, що займається тренінговою діяльністю

Аналіз поглядів вищезазначених науковців дозволяє нам виділити такі спільні професійно важливі якості психолога, що займається тренерською діяльністю, як: рефлексивність, емпатія, сенситивність, саморегуляція, харизматичність, уміння налагоджувати контакт та ефективно спілкуватися (комунікативні якості), здатність організувати групу та зорієнтувати на роботу (організаційні та управлінські якості), врівноваженість, терпимість, багата уява та вміння бути творчою особистістю. На рис. 1 представлено авторську модель професійно важливих якостей психолога, що займається тренінговою діяльністю, яка включає у себе такі блоки:

- 1) рефлексивні якості;
- 2) комунікативні якості;
- 3) організаційні та управлінські якості;
- 4) емоційна саморегуляція та самоконтроль;
- 5) емпатія та сенситивність;
- 6) креативність.

В Україні низка науковців (Н. О. Євдокимова, Л. В. Мова, Т. В. Сінельникова, Ю. М. Швалб та ін.) досліджували проблему впровадження практико-орієнтованої освіти у начальний процес вишу. Ними розроблені моделі та організаційні проекти підготовки фахівців за спеціальностями: практичний психолог, соціальний працівник та правознавець.

На думку науковців, проблема формування професійно важливих якостей майбутнього фахівця в умовах ВНЗ потребує новітнього підходу. Однією з провідних проблем є побудова такої системи навчально-виховного процесу, яка оптимальним чином враховувала б особливості та закономірності не тільки особистісного розвитку студента, але і його професійного становлення як фахівця [3; 9]. Н. О. Євдокимова стверджує, що побудова саме такої освіти дає студентам як розвиток, так і саморозвиток у процесі засвоєння знань і творення себе як професіонала, взаємодію людини зі стихійними і доцільно створюваними практичними ситуаціями [2].

Н. В. Синельникова пропонує модель фахової підготовки майбутніх психологів у сфері тренінгових технологій (див. рис. 2), яка включає:

- базову підготовленість (загальні знання психологічної науки та її галузей (загальної психології, історії психології, педагогічної, вікової, соціальної, диференціальної психології тощо);
- спеціальну теоретичну підготовленість (знання основ психологічної практики, що опановується: опанування спеціальних теоретичних знань, обізнаність про методи і технології та їх теоретико-методологічні засади, ознайомленість із прийомами, що базуються на різних психологічних теоріях);
- спеціальну практичну підготовленість (набуття досвіду учасника з метою ознайомлення з цією психологічною технологією, а також для відпрацювання певних особистих комплексів; оволодіння певними вміннями, пов'язаними з надбанням досвіду роботи у цій практиці) [9].

Рис. 2. Модель складників фахової підготовленості (за Н. В. Синельниковою)

Ю. М. Швалб наголошує, що спеціальна теоретична підготовка повинна відбуватися у формі навчального тренінгу. Навчальні тренінги визначаються Н. О. Євдокимовою як спеціально-організовані дії з моделювання навчальних ситуацій з метою формування базових понять і компетенцій на основі проблематизації індивідуального досвіду учасників. Навчальний тренінг, створюючи ігрову реальність, знімає бар'єри на шляху креативності мислення, страх помилки (оскільки ситуація несправжня) і дозволяє вирішувати цілком реальні проблеми, пов'язані з майбутньою професійною діяльністю. Використання навчального тренінгу як форми роботи

активізує студентів як суб'єктів учбово-професійної діяльності, стимулює їх креативність, розвиває дивергентне мислення, що у подальшому сприяє створенню власної концепції і побудові траєкторії освіти впродовж життя. Тому, на думку науковця, традиційні та інноваційні форми організації навчання повинні бути спрямовані на активізацію пошуку у вирішенні проблемних питань, розвиток внутрішнього діалогу студента та формування здатності до самостійного вибору на основі усвідомлення можливих суперечливих рішень як необхідної умови розвитку творчого мислення [2].

В. О. Лефтеров підкреслює, що професійно-орієнтовані тренінги «...дозволяють ефективно розвивати професійно значущі якості особистості фахівця» [6]. Л. І. Мороз наголошує, що «цінність тренінгових занять полягає насамперед у можливості подолати обмеження, властиві традиційним методам навчання професійній діяльності» [8].

А. В. Кунцевська вказує, що за допомогою навчального тренінгу можливо вирішувати задачі спеціальної практичної підготовки. Як укажує дослідниця, навчальний тренінг розгортається у трьохетапній конструкції. На першому етапі викладач-тренер організує простір соціально-психологічної взаємодії учасників за допомогою класичних соціально-психологічних засобів: вправи, ігри, моделювання тощо. Результатом для учасників тут постає особистісне переживання певної ситуації, певний емоційний досвід.

На другому етапі тренер організує середовище, котра сприяє виходу учасників у рефлексивну позицію («механічне позиціонування») для того, щоб зафіксувати у їх свідомості межі різних позицій: зовнішньої («фахівець», «методист», «дослідник») та позиції учасників тренінгу («Я-учасник»). Результатом для учасників тут виступає поняття про спосіб дії, оволодіння засобом

та поняттями, що утворилися на основі власного досвіду, формування професійної позиції.

Третій етап – утілення учасником отриманого способу дій на рівнях: теоретичному (описуючи власні дії у гіпотетичній ситуації); моделювання (демонструючи набуті компетенції в ігровій ситуації) та практичному (проходячи практику під супервізією фахівця). Результат для учасників: досвід реалізації способу дії; готовність до професійної діяльності [5].

Отже, навчальні тренінги спрямовані на формування навичок, умінь та способів дій у конкретних практично-професійних ситуаціях, розвиток важливих професійно значущих якостей студентів та формування готовності до професійної діяльності. Але вони не спроможні вирішити всі завдання, що постають при організації спеціальної практичної підготовки, що і стало предметом подальшого наукового осмислення.

На нашу думку, психологічна служба, як компонент освітнього простору вишу, може надавати можливість майбутнім психологам отримувати спеціальну практичну підготовку, тому що саме соціально-психологічний супровід разом з ефективною учбово-професійною діяльністю дає потужний розвивальний ефект, слугує формуванню смислових контекстів професійної освіти та професіогенези особистості.

На рис. 3 представлено авторську модель фахової підготовки майбутніх психологів у сфері тренінгових технологій.

Представлена модель включає два рівні: навчальний процес та соціально-психологічний супровід, які реалізуються протягом усього періоду фахової підготовки майбутніх психологів. Рівень навчального процесу розгортається у рамках курсу «Психологія тренінгової роботи» у формі навчального тренінгу, що розбитий на 5 років навчання згідно представленої вище авторської моделі ПВЯ психолога, що займається

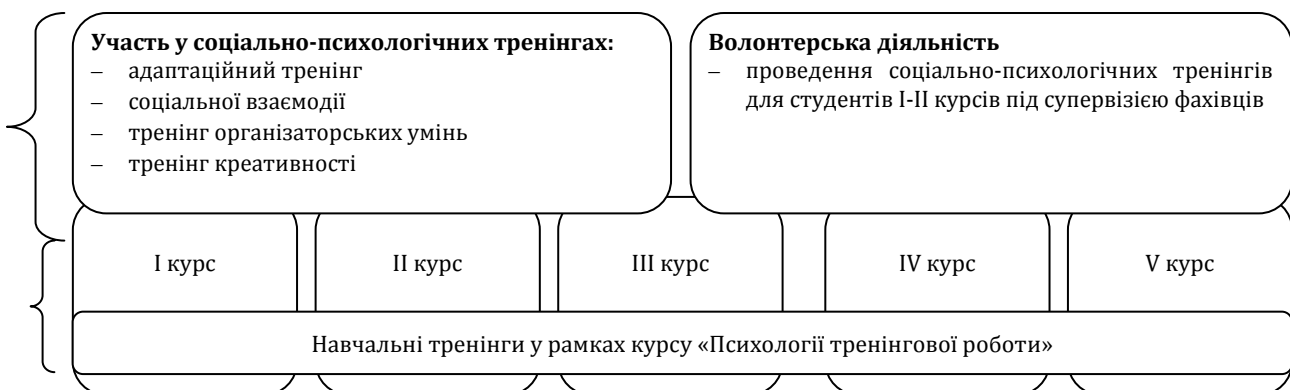

Рис. 3. Авторська модель фахової підготовки майбутніх психологів у сфері тренінгових технологій

Таблиця 2

Структура навчальної програми з курсу «Психологія тренінгової роботи»

Курс	Се- местр	Назва навчальної дисципліни	Кількість годин	Кількість кредитів	ПВЯ, що мають бути сформовані
1 курс ДФН	I	Основи тренінгової роботи	60	2	Особисті комунікативні якості
	II	Соціально психологічний тренінг	90	3	
2 курс ДФН	II	Тренінг сенситивності	90	3	Емпатія Сенситивність Організаторські, лідерські та ділові якості Комунікативні якості
	IV	Тренінг професійних комунікацій	75	25	
3 курс ДФН	V	Тренінг рефлексивності	75	2,5	Рефлексивність
4 курс ДФН	VII	Арт-техніки у тренінговій роботі	45	1,5	Емоційна саморегуляція
5 курс ДФН	X	Авторський тренінг	90	3	Креативність

тренінговою діяльністю. Структура навчальної програми цього курсу представлена у табл. 2.

У рамках діяльності психологічної служби для формування професійно важливих якостей нами використано такі форми роботи, як соціально-психологічний тренінг та волонтерська діяльність.

Участь у соціально-психологічних тренінгах дає можливість сформуванню необхідних професійно важливих якостей та навички, а також отримати необхідний досвід участі у тренінговому процесі. А самостійне проведення тренінгів студентами у рамках волонтерської діяльності за принципом «рівний-рівному» дає можливість відпрацювання необхідних навичок у сфері тренінгових технологій та реалізації професійно важливих якостей у реальних ситуаціях професійної діяльності. Організація групових супервізій проведених тренінгових занять дає можливість проаналізувати отриманий практичний досвід, розібрати помилки, продумати альтернативні варіанти вирішення проблемних ситуацій, сформуванню навички рефлексії професійної діяльності.

Висновки. Комплексна програма підготовки майбутніх психологів у сфері тренінгових технологій, що включає такі елементи освітнього простору, як навчальний процес та соціально-психологічний супровід, розроблена на засадах практико-орієнтованої освіти, дозволяє вирішити задачі розвитку професійно важливих якостей особистості психолога та формування його готовності до успішної професійної діяльності.

Перспективами подальших досліджень є апробація представленої теоретичної моделі у рамках практико-орієнтованої освіти.

Список використаних джерел

1. Буренкова О. М. Педагогические условия эффективности обучения в высших учебных заведениях

США / О. М. Буренкова. — Казань : Центр инновационных технологий, 2010. — 110 с.

2. Євдокимова Н. О. Психологічні засади формування суб'єкта правничої діяльності у вищому навчальному закладі: монографія / Н. О. Євдокимова. — Миколаїв : Іліон, 2011. — 420 с.
3. Євдокимова Н. О. Навчальний тренінг як технологія підготовки фахівця у вищому навчальному закладі: інноваційний проект / Н. О. Євдокимова, Ю. М. Швалб. — М. : Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2011. — 22 с.
4. Зеер Е. Ф. Психология профессий: Учебное пособие для студентов вузов / Е. Ф. Зеер. — М. : Деловая книга, 2003. — 336 с.
5. Кунцевська А. В. Формування компетентності студентів в організації групової роботи / А. В. Кунцевська // Актуальні проблеми психології. Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / За ред. С. Д. Максименка. — К., 2008. — Т. 7, вип. 17: Психологія освітнього простору. — Миколаїв «Іліон», 2008. — С. 242—246.
6. Лефтеров В. О. Психологічні тренінгові технології в органах внутрішніх справ: Монографія: У 2-х томах. — Т. 1: Методологія психотренінгу та його використання у професійно-психологічному розвитку персоналу, задіяного в екстремальних видах діяльності / В. О. Лефтеров. — Донецьк: ДЮІ, 2007. — 242 с.
7. Мельничук І. М. Теорія і методика професійної підготовки майбутніх соціальних працівників засобами інтерактивних технологій у вищих навчальних закладах / І. М. Мельничук. — М. : Тернопіль, 2011. — 42 с.
8. Мороз Л. І Професійно-педагогічний тренінг у становленні особистості фахівця (на прикладі працівників ОВС): монографія / Л. І. Мороз. — М. : Надвірнянська друкарня, 2007. — 312 с.
9. Сінельникова Т. В. Тренінгові технології в системі фахової підготовки майбутніх психологів: дис. ... канд. психол. наук: 19.00.07 / Сінельникова Тетяна Вячеславівна. — Одеса, 2006. — 212 с.
10. Шадриков В. Д. Профессиональные способности / В. Д. Шадриков. — М. : Университетская книга, 2010. — 318 с.

Spysok vykorystanyh dzherel

1. Burenkova O. M. Pedagogicheskie usloviya effektivnosti obucheniya v vysshih uchebnyh zavedeniyah SSHA / O. M. Burenkova. — Kazan' : Centr innovatsionnykh tekhnologij, 2010. — 110 s.
2. Evdokimova N. O. Psihologichni zasadi formuvannya sub'ekta pravничої diyal'nosti u vishchomu

- navchal'nomu zakladi: monografiya / N. O. Evdokimova. — M. : Ilion, 2011. — 420 s.
- Evdokimova N. O. Navchal'nij trening yak tekhnologiya pidgotovki fahivcya u vishchomu navchal'nomu zakladi: innovacijnij proekt / N. O. Evdokimova, YU. M. Shvalb. — M. : Mikolaïv: MNU imeni V. O. Suhomlin's'kogo, 2011. — 22 s.
  - Zeer E. F. Psihologiya professij: Uchebnoe posobie dlya studentov vuzov / E. F. Zeer. — M. : Delovaya kniga, 2003. — 336 s.
  - Kuncevs'ka A. V. Formuvannya kompetentnosti studentiv v organizacii grupovoi roboti / A. V. Kuncevs'ka // Aktual'ni problemi psihologii. Zbirnik naukovih prac' Institutu psihologii im. G. S. Kostyuka APN Ukraïni / Za red. S. D. Maksimenka. — K., 2008. — T. 7, vip. 17: Psihologiya osvtn'ogo prostoru. — Mikolaïv «Ilion», 2008. — S. 242—246.
  - Lefterov V. O. Psihologichni treningovi tekhnologii v organah vnutrishnih sprav: Monografiya: U 2-h tomah. — T. 1: Metodologiya psihotreningu ta jого vikoristannya u profesijno-psihologichnomu rozvitku personalu, zadiyanogo v ekstremal'nih vidah diyal'nosti / V. O. Lefterov. — Donec'k: DYUI, 2007. — 242 s.
  - Mel'nichuk I. M. Teoriya i metodika profesijnoi pidgotovki majbutnih social'nih pracivnikiv zasobami interaktivnih tekhnologij u vishchih navchal'nih zakladah / I. M. Mel'nichuk. — M. : Ternopil', 2011. — 42 s.
  - Moroz L. I Profesijno-pedagogichnij trening u stanovleni osobistosti fahivcya (na prikladi pracivnikiv OVS): monografiya / L. I. Moroz. — M. : Nadvirnyans'ka drukarnya, 2007. — 312 s.
  - Sinel'nikova T. V. Treningovi tekhnologii v sistemi fahovoi pidgotovki majbutnih psihologiv: dis. ... kand. psihol. nauk: 19.00.07 / Sinel'nikova Tetyana V'yacheslavivna. — Odesa, 2006. — 212 s.
  - Shadrikov V. D. Professional'nye sposobnosti / V. D. Shchedrikov. — M. : Universitetskaya kniga, 2010. — 318 s.

ЄВДОКИМОВА Н. А., ПАРТЕНАДЗЕ О. В., БЕДА А. М.

МОДЕЛИРОВАНИЕ РАЗВИТИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНО ВАЖНЫХ КАЧЕСТВ БУДУЩЕГО ПСИХОЛОГА В СФЕРЕ ТРЕНИНГОВИХ ТЕХНОЛОГИЙ

В статье приведен анализ проблемы развития профессионально важных качеств будущего психолога к внедрению тренинговой деятельности. Представлена авторская модель развития профессионально важных качеств будущих психологов в сфере тренинговых технологий в процессе специально организованной профессиональной подготовки в рамках практико-ориентированного образования. Авторская модель развития профессионально важных качеств будущих психологов в сфере тренинговых технологий включает такие элементы образовательного пространства как учебный процесс и социально-психологическое сопровождение. Представленная модель позволяет решить задачи развития профессионально важных качеств личности будущего психолога и формирования его готовности к успешной профессиональной деятельности.

Ключевые слова: профессионально важные качества, психолог-тренер, учебный тренинг, социально-психологический тренинг, профессиональное становление, социально-психологическое сопровождение, профессиогенез, волонтерство, супервизия.

ЄVDOKYMOVA N. O., PARTENADZE O. V., BIDA A. M.

MODELING THE DEVELOPMENT OF PROFESSIONALLY IMPORTANT QUALITIES OF A FUTURE PSYCHOLOGIST IN TRAINING TECHNOLOGY

The article analyzes the problems of the development of professionally important qualities of a future psychologist for the introduction of training activity. The model of professionally important qualities of future psychologists in training technology in specially organized training through practice-oriented education is considered. Author's model of the development model of professionally important qualities of future psychologists in training technology includes items such as educational space learning process and social and psychological support. The level of the educational process takes place in the framework presented in this paper the course «Psychology of training work» in the form of trainings, and the level of social and psychological support – in the organization of social and psychological training and volunteer activities of students under the supervision of experts on the basis of psychological service activities of the university. It is noted that it is the social and psychological support, together with effective teaching and professional activities gives a powerful developmental effect, serves as a form of semantic contexts of vocational education and professional personality. The presented model can solve the problem of professionally important qualities of a future psychologist and the formation of its readiness for a successful career.

Keywords: professional qualities, a psychologist by training, academic training, socio-psychological training, professional development, social and psychological support, professionigenез, volunteering, supervision.

Стаття надійшла до редколегії 10 вересня 2014 року